СТРАЙК

(З дневника 10-літнього політика)

12 липня

Нині я скінчив народну школу. Тато каже, що по вакаціях я піду до гімназії, а потім буду вчитися на священика, так, як тато. Я з тим не годжуся, бо я хочу бути офіциром; носити шаблю. Або жандармом буду, бо він має рушницю.

13 липня

В "Ділі" читав я про страйки. Питався тата, що те є. Тато сказав щось, але я єго не зрозумів добре.

По обіді приїхав до нас якийсь молодий пан. Має мене приготовити до гімназії. Гарні буду мати вакації! Все вчися і вчися! Ціле село жиє без гімназії, а я маю вчитися!

14 липня рано

Вчера при вечері говорили про професорів гімназії. Страшно нарікали і татунцьо, і мамунця, і той пан, що мене має вчити. Він називається Структор, бо так єго тато кличе. Структор казав, що два ученики в гімназії через професорів застрілилися, бо професори дуже недобрі. А тато хоче мене дати до таких недобрих людей! І не лише мене, а ще п'ятьох хлопців з села. Я їх знаю, бо я з ними не раз бавився.

Вечером

Структор скликав пополудні тих хлопців з села до саду до альтани, взяв і мене і зачав нас учити. Дві години мучив.

Дяків Микола казав Структорові, що хоче бути священиком. Дурний! Я піду до війська, що на конях їздить.

* 16 липня

Господи! Як той Структор мучить! Василь казав мені до уха, що не витримає. І я не витримаю. Нині рано я не знав, кілько є 7Х8, і Структор мене насварив. Не знати за що.

При обіді говорили, що в селі страйк. Я побіг у село подивитися і не побачив нічого. Був коло церкви, коло школи, і громадської канцелярії, і по селу ходив, а страйку не бачив. Що то таке є?

17 липня

Зрана по каві я читав собі "Діло". Все страйки і страйки. Але то в судах, а не на селі. А в нашім селі нема суду, а є страйк... Нарешті я спитався пана Структора, що то є страйк. Він мені сказав, що то є і як то робиться. Тепер я вже знаю. Се дуже добра вигода. Не робити — і вже є страйк. Я гадав, що страйк — то якийсь дуже міцний чоловік.

Потім страшно мучив нас усіх шістьох пан Структор. Казав читати і писати по-німецьки — а сам з татом говорить по-руськи. То смішно. Ми не німці! Ми русини! Чому німці не вчаться по-нашому?

20 липня

Три дні я не писав ту нічого. Я не витримаю. Той пан нас замучить. По три години на день мордує нас. Каже, що я лінивий, а дяків Микола пильний. Але мені всі хлопці казали, що їм уже досить тої науки. Василь Сиротюк говорив, що миліше вівці пасти; а Микола не хоче вже бути

священиком, тілько дяком, так як єго тато. Вже й співав нам, як пана Структора не було, "Господи, помилуй". Я то также вмію співати. Але я піду до війська і буду мати такі зелені пера на капелюсі і буду стріляти з гармати так, як торік у нас за селом на полі стріляли. Тогді було тілько війська в нас! А в нас був генерал дома.

22 липня

Нема іншої ради: я роблю страйк зі всіма хлопцями! Я вже знаю, як то робиться. Говорив з Сиротюком; він пристає і має поговорити з іншими хлопцями, як підуть від нас у село. Не робити — і вже є страйк. Татові я нічого не кажу. Структорові також ні.

23 липня вполудне

Зрана вже не прийшли два хлопці. Наш учитель гадає, що їх, певно, потребують батьки, аби хати пильнували. Ага! Я вже знаю...

При обіді говорили знов про страйк. Татуньо казали, що до роботи не можна нікого силувати, за то не повинні людей карати. Тим часом в селі декого взяли до арешту. Я також гадаю, що до роботи не вільно нікого силувати. Яка ж то правда, що нас силують учитися! Пополудні іду в село до Миколи і до Василя. Се так дальше не може бути. Ми страйкуємо.

Вечером

Страйк! Жоден хлопець не прийшов, а я вернувся до хати аж підвечір. Тато мав похорон і не був дома. Структор питався, що сталося. Мама настрашила мене, що татові скажуть. Що то буде?

25 липня

Боже, боже! Ото були два дні! Я ще таких не переживав... На другий день рано не прийшов жоден хлопець а я також ні. Але мені схотілося їсти. Приходжу перед самим обідом, а мене татунцьо хап за руку та й до кімнати: "Де-сь був?" — "В селі".— "За чим?"

Я ще не видумав, що сказати, аж тут вертається Структор з села і каже татові, що я намовив хлопців до страйку. Я в плач! Адже тато самі казали, що до роботи не можна нікого силувати! "Такої ти?" — каже, та як возьме тростинки — так мені три рази вліпив, що я ще й тепер сісти не можу. "Маєш страйк! — каже.— А штрудля з яблоками також не дістанеш!" І всі штрудля їли, а мені не дали, хоч я єго так дуже люблю. А по обіді прийшли всі хлопці і казали, що їм ліпше ту в саду вчитися, ніж дома бути...

Боже, боже! Чи є правда на світі? Але ми зложили вже лист до газети зі скаргою — я то порадив — і всі підписуємо. Тілько не знати, хто на пошту віднесе, бо пошта аж у місті. Скарга наша така:

"Дайте то до газети!

Я, Влодко Левицький, не хочу бути священиком, і я, Микола Гриньків, також не хочу, а я, Василь Сиротюк, люблю худобу пасти. І ще нас є три: Іван Іванишин, Стефан Тяг-нибіда і Іван Волощук. Ми не вчилися, ми робили страйк — і нас набили. Ми питаємося, чи то можна когось до роботи силувати? Обстаньте за нами, бо як ні, то я, Влодко, напишу о тім до Відня до парламенту. Я там маю вуйка".